

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจสภาพและความร่วมมือระหว่างงานแนะแนว และห้องสมุดโรงเรียน ในการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ศึกษาถึงความเป็นไปไต่ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในด้านการบริหาร การดำเนินงาน และการจัดบริการ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ไต่แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวม การนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ และสถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้จำกัดขอบเขตการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องสารนิเทศอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5 รวม 6 จังหวัด คือราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี และสมุทรสงคราม ซึ่งมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตทั้งสิ้น 120 โรงเรียน ดังนั้นประชากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ ไต่แก่ ผู้บริหารโรงเรียน (ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ) ครูบรรณารักษ์ (หัวหน้างาน) ครูแนะแนว (หัวหน้างาน) ในโรงเรียน แห่งละ 3 คน รวมประชากรทั้งหมด 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ไต่แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง การบริหารงาน และการดำเนินงาน ห้องสมุดอาชีพ รวมทั้งการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 3 ชุด คือ

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีคำถามในตอนที่ทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ปัจจุบัน และการศึกษาสูงสุด คำถามในตอนนี้เป็นการกำหนดขอความใหญ่ของตัวเลือก

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการให้บริการสนทนาคณะอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสอบถามผู้บริหารโรงเรียนถึงสภาพทั่วไปในการให้บริการดังกล่าว โดยให้ผู้บริหารตอบตามระดับความจริงว่า โรงเรียนใดให้บริการสนทนาคณะอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอบถามหรือไม่ นอกจากนี้ได้สอบถามถึงหน่วยงานหลักและบุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการสนทนาคณะอาชีพ ตลอดจนสถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์และใส่คัทสนิวส์คุดคณะอาชีพภายในโรงเรียนที่ผู้บริหารรับผิดชอบ คำถามในตอนนี้มี 4 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบและการจัดระดับ ซึ่งมีอยู่ 3 ระดับคือ จัก ไม่จัก ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับทัศนะที่คัดค้านการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. สอบถามที่ทัศนะโดยทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดอาชีพและการจัดตั้ง ความเห็นสมควรในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป ความเป็นไปได้และความต้องการให้มีการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพขึ้นในโรงเรียนของผู้ตอบ ซึ่งคำถามในส่วนนี้เป็นแบบการจัดระดับ โดยกำหนดระดับความถี่เห็นเป็น 4 ระดับ คือมาก ปานกลาง น้อย ไม่เห็นด้วย
2. เป็นคำถามที่สอบถามความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านสถานที่และขนาด การจัดเนื้อหาในห้องสมุดอาชีพ การบริหารงาน บุคลากร งบประมาณ การจัดหาและการจัดเก็บวัสดุและข้อมูลอาชีพ การบริการและกิจกรรมของห้องสมุดอาชีพ คำถามทุกข้อของส่วนนี้เป็นแบบการจัดระดับ 4 ระดับ คือมาก ปานกลาง น้อย เป็นไปไม่ได้

ตอนที่ 4 สอบถามที่ทัศนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ รวมทั้งข้อเสนอแนะ คำถามในตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การคาดคะเนถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ โดยแยกเป็นปัญหาด้านสถานที่ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาด้านอื่น ๆ คำถามในส่วนนี้เป็นมาตรการจัดอันดับ 4 ระดับคือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่เป็นปัญหา

2. เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ หรือให้ข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ

แบบสอบถามสำหรับครูบรรณารักษ์และครูแนะแนว

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อด้วยกัน คือ ประสพการณ์ทำงานในหน้าที่ปัจจุบัน การศึกษาสูงสุด จำนวนบุคลากรที่มีในห้องสมุด - โรงเรียนหรือหน่วยงานแนะแนว คำถามในตอนนี้เป็นการกำหนดข้อความให้ผู้ตอบ เลือกและเติม คำตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา วาครูบรรณารักษ์/ครูแนะแนว มีส่วนในการจัดบริการสนเทศต่าง ๆ ด้านอาชีพให้แก่ผู้ใช้ในโรงเรียน ในระดับใด นอกจากนั้นสอบถามถึงปริมาณวัสดุและข้อมูลด้านอาชีพในลักษณะต่าง ๆ ที่ห้องสมุด โรงเรียน/งานแนะแนวมียุอยู่ในความรับผิดชอบของตน ตลอดจนคุณภาพของวัสดุและข้อมูล สภาพ การจัดเก็บ หน่วยงานหลักที่จัดเก็บวัสดุและข้อมูลอาชีพและรับผิดชอบ ในการจัดบริการสนเทศด้าน อาชีพภายในโรงเรียน สภาพของความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนกับงานแนะแนว ในการ จัดบริการสนเทศด้านอาชีพ แบบสอบถามส่วนนี้ทั้ง เป็นแบบเลือกตอบ เป็นการจกระทับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่มี

ตอนที่ 3 สอบถามทัศนคติและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ โดยคำถามที่ สอบถามครูบรรณารักษ์และครูแนะแนว เหมือนกันกับคำถามที่สอบถามผู้บริหาร โรงเรียนทุกประการ

ตอนที่ 4 สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ คำถาม ที่สอบถามมีลักษณะเดียวกับคำถามที่สอบถามผู้บริหาร

การทดสอบแบบสอบถาม แบบสอบถามทั้ง 3 ชุด ที่สร้างขึ้นได้นำไปทดสอบกับกลุ่มที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาจริงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 สังกัดจังหวัดนครปฐม จำนวน 6 โรงเรียน โดยการสุ่ม ตัวอย่างอย่างง่าย โรงเรียนดังกล่าวได้แก่

โรงเรียนศรีวิชัย

โรงเรียนราชินีบูรณะ

โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

โรงเรียนวัดห้วยจรเข้

โรงเรียนสระกะเทียมวิทยา

โรงเรียนวัดโพรงมะเค็ด

การทดสอบแบบสอบถามทำกับผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณาธิการ และครูแนะแนวของโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง ที่ละคน จำนวน 18 คน ผลการทดสอบปรากฏว่า คำถามบางตอนมีปัญหาในการตอบ ได้แก่ คำถามตอนที่ 2 ที่สอบถามผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการจัดบริการสมเทศคาม อาชีพภายในโรงเรียน ว่ามีการจัดในโรงเรียนของท่านระดับใด โดยคำตอบที่ให้เลือกแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย ไม่มี ผู้บริหารแนะนำว่าคำถามส่วนนี้น่าจะเป็นว่า บริการดังกล่าวมีการจัดหรือไม่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารรับผิดชอบ เพราะผู้บริหารมิใช่เป็นผู้จัดการ เหล่านี้โดยตรงจึงไม่แน่ใจว่ามีการจัดมากน้อยในระดับใด ข้อเสนอแนะดังกล่าวได้นำมาปรับปรุงระดับของคำถามให้เหลือเพียง 3 ระดับ คือ จัด ไม่จัด ไม่แน่ใจ สำหรับให้ผู้บริหารเลือกตอบ ในขณะที่คำถามเดียวกันนี้สำหรับครูแนะแนวและครูบรรณาธิการยังให้เลือกตอบเป็น 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่มี

คำถามอื่น ๆ นอกนั้น ผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่มเห็นพ้องกันว่า สามารถสื่อความเข้าใจได้ชัดเจน เนื้อหาที่ถามมีมากเกินไป ทำให้ไม่อยากตอบ และเสนอแนะว่าจะตัดคำถามบางส่วนทิ้ง เช่น คำถามตอนที่ 3 ที่เป็นการสอบถามความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยให้ชอคิดว่า ส่วนนี้เป็นการถามเอาใจผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารเองอาจไม่ต้องการตอบ และกลุ่มครูแนะแนวและครูบรรณาธิการก็แสดงความเห็นในส่วนนี้ว่า ตนเองก็ไม่แน่ใจผู้บริหารจะคิดอย่างไร เช่นกันเกี่ยวกับการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ เพราะยังไม่มีการพูดคุยกันในเรื่องนี้มาก่อน ดังนั้นคำถามส่วนนี้จึงถูกตัดออกไป

ข้อมูลจากการทดสอบได้นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้จริงในการเก็บข้อมูลต่อไป ซึ่งรายละเอียดของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารได้นำเสนอในภาคผนวก ข. และแบบสอบถามสำหรับครูแนะแนวและครูบรรณาธิการเสนอในภาคผนวก ก.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใ้ขอความร่วมมือไปยังกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และทางกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ใ้ได้ออกหนังสือส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาทั้งหมด 120 โรงเรียน

ผู้วิจัยใ้จัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทางไปรษณีย์ในวันที่ 1 กันยายน 2531 โดยขอใ้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามกลับคืนมาในวันที่ 15 กันยายน 2531 เมื่อครบกำหนดส่ง 1 สัปดาห์ ปรากฏว่า ใ้ได้รับแบบสอบถามคืนประมาณร้อยละ 81 ผู้วิจัยจึงติดตามทางตามทางไปรษณีย์ ใช้เวลาอีก 2 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ใ้ได้รับแบบสอบถามคืนเพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 93.36 จำแนกเป็นของครูแนะแนว 113 ชุด ครูบรรณารักษ์ 112 ชุด และผู้บริหารโรงเรียน 111 ชุด (จากโรงเรียนทั้งหมด 120 แห่ง) รวมเป็นแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์ทั้งหมด 336 ชุด

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

แบบสอบถามทั้งหมดที่ใ้ได้รับคืน ใ้นำมาจัดแยกตามกลุ่มประชากรเป็น 3 กลุ่ม คือผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบ ประสบการณ์ ในหน้าที่ปัจจุบัน ระดับการศึกษาของผู้ตอบ และจำนวนบุคลากรที่มีในห้องสมุดโรงเรียนและงานแนะแนว นำมาแจกแจงความถี่แล้วหาการร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นคำบรรยายประกอบตาราง

ตอนที่ 2 สภาพและความร่วมมือในการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพของครูแนะแนว และครูบรรณารักษ์ ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานหลักที่จัดบริการสนเทศด้านอาชีพ ใ้ได้นำมาบ่งชี้ค่าความถี่ โดยใ้วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบและจำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้วย แล้วนำมามีค่าความถี่ การร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นคำบรรยายประกอบตาราง

ส่วนข้อมูลด้านบุคลากร ผู้รับผิดชอบการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพ นำมามีค่าความถี่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แล้ว เสนอข้อมูลเป็นคำบรรยายประกอบตาราง ข้อมูลเกี่ยวกับ

สถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์และสื่อที่พิมพ์สู่คานาอาชีพ และการจัดเก็บวัสดุและข้อมูลอาชีพในงานแนะแนว และห้องสมุดโรงเรียน ตลอดจนสภาพการให้บริการสนเทศคานาอาชีพในโรงเรียน นำมานับค่าความถี่จัดอันดับก่อนเสนอข้อมูลเป็นคำบรรยายประกอบตาราง เรื่องอื่น ๆ ที่สอบถามนอกเหนือจากนี้ ได้แก่ การให้บริการสนเทศคานาอาชีพโดยครูแนะแนว และครูบรรณารักษ์ ปริมาณวัสดุและข้อมูลอาชีพที่อยู่ในความรับผิดชอบของงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน คุณสมบัติของวัสดุและข้อมูลอาชีพเหล่านั้น ตลอดจนความร่วมมือระหว่างงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียนในการจัดเก็บและให้บริการข้อมูลอาชีพ นำมาหาค่าเฉลี่ยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ ซึ่งเป็นที่หนึ่งของผู้บริหาร ครู-แนะแนว และครูบรรณารักษ์ เกี่ยวกับห้องสมุดอาชีพและการจัดตั้ง ความเห็นสมควรจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ความเป็นไปได้และความต้องการให้มีการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนของผู้ตอบ ตลอดจนความเป็นไปได้ในสถานศึกษาและขนาดของห้องสมุดอาชีพ การจัดเนื้อหาภายใน การบริหารงาน บุคลากร งบประมาณ การจัดหาและการจัดเก็บวัสดุและข้อมูลอาชีพ การบริการและกิจกรรม ข้อมูลทั้งหมดนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว เสนอข้อมูลเป็นคำบรรยายประกอบตาราง

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ ถ้าตอบแต่ละข้อนำมาวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเสนอในรูปแบบคำบรรยายประกอบตาราง ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่มตอบมา ไ้ให้นำมาจัดหัวข้อในเรื่องเดียวกัน และนับความถี่เพื่อเสนอข้อมูลจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ

สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลที่ เป็นค่าเฉลี่ยต่าง ๆ ได้กำหนดน้ำหนักค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย ดังนี้

2.50 - 3.00	มาก
1.50 - 2.49	ปานกลาง
0.01 - 1.49	น้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกข้อใดข้อหนึ่ง}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

2. การหาค่าเฉลี่ย (ประกอบ กรรณสูต, 2517 : 41)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$n = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร}$$

3. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์วิเศษ, 2525 : 58)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

$$S.D. = \text{ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$\sum fx^2 = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

$$n = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร}$$

สำหรับผลของการวิเคราะห์ให้แนวโน้มที่ 4